

Libris användargrupp katalogisering 2023-11-14

Mötesdatum och tid: 2023-11-14

Närvarande:

- Harriet Aagaard, sammankallande, Kungliga biblioteket
- Jörgen Boman, Västerås stadsbibliotek
- Ingrid Dannberg, BTJ
- Daniel Flood, Kungliga biblioteket
- Eva-Lisa Holm Granath, Linköpings universitetsbibliotek
- Pär Johansson, Musik- och teaterbiblioteket
- Sara Johansson, Umeå stadsbibliotek
- Katja Naischtein, adjungerad sekreterare, Kungliga biblioteket
- Olof Osterman, Kungliga biblioteket
- Carin Anell, Kungliga biblioteket (adjungerad punkt 2)
- Liv D'Amelio, Kungliga biblioteket (adjungerad)
- Miriam Björkhem, Kungliga biblioteket (adjungerad punkt 5, 9 och 10-11)
- Katarina Synnermark, Kungliga biblioteket (adjungerad)

Anmält frånvaro:

- Anna Lindqvist, Stockholm stadsbibliotek
- Helena Rydberg, Malmö universitetsbibliotek
- Erik Svanström, Lunds universitet, HT-biblioteken

1. Föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna godkändes och lades till handlingarna.

2. Metadatabyrån

Carin Anell informerade om den pågående uppgraderingen av Metadatabyrån. Det har av olika skäl tagit längre tid än planerat, delvis på grund av resursproblem hos webbyrån. Det är ännu oklart när den nya versionen kommer att publiceras.

Carin visade en del av förändringarna som gav ett tydligare och mer kompakt gränssnitt. På startsidan har nyheter flyttats längre ner och material som vänder sig till den ovane användaren placerats högre upp. En förändring för sökning är att man inte automatiskt söker i protokoll, t.ex. minnesanteckningar från Libris användargrupp. För att söka i dessa behöver man välja det aktivt genom att klicka på en länk. Användargruppen var positiv till detta eftersom det kan vara förvirrande i träfflistan när protokoll blandas med anvisningstexter.

Exemplen är tydligare markerade än tidigare och skärmdumpar och andra bilder kan förstöras om man klickar på dem. Bilderna kan bli sökbara om de beskrivs med alternativtext.

Ingrid önskade få exempel som finns att söka upp i Libris för att kunna se hela posten. Carin påpekade att ändringar kan ha gjorts i katalogen så att det inte stämmer helt. Det vore dock bra att kunna se hela posten i Metadatabyrån. Pär kommenterade att han försökt hitta musikposter för att illustrera en regel, men att det inte alltid är möjligt.

Hur information om MARC-formatet ska visas i exempel och anvisningar diskuterades. Katja undrade om det skulle gå att länka till id.kb.se som visar MARC-konverteringen. Användargruppen kom fram till att informationen där inte gav en snabb och tydlig bild.

Harriet undrade om den nya versionen kommer att läggas ut som en beta. Carin berättade att man inte hade planerat det men tyckte att det var ett bra förslag.

3. Förnyelsestruktur

Harriet informerade om att det var dags att byta ut deltagare i användargruppen. Den här gången ska Jörgen och Eva-Lisa lämna gruppen, så ersättare behövs. Vilka egenskaper behövs och från vilken typ av bibliotek?

Användargruppen diskuterade ett förslag till text. För forskningsbibliotek /universitetsbibliotek /specialbibliotek föreslog användargruppen att vi inte borde begränsa till en särskild typ av bibliotek utan göra ett brett utskick av intresseanmälan.

Harriet kommer att skicka ut en text för synpunkter per mail.

4. Vilken nytta gör Libris användargrupp katalogisering?

Användargruppen hade inför mötet fått i uppdrag att fundera över detta.

Olof pratade ur ett KB-perspektiv. Användargruppen är ett bra diskussionsforum som ger möjlighet att testa frågor och förslag samt sprida information.

Sara tyckte att användargruppen var viktig och att diskussionerna var värdefulla för folkbibliotek. Hon brukade läsa minnesanteckningar innan hon blev medlem.

Pär menade att det var självklart att Libriskollektivet ska kunna ge synpunkter från användarhåll. Det är bra för Musik- och teaterbiblioteket att kunna påverka KB:s utvecklingsarbete.

Ingrid tyckte att det var bra för KB att få in synpunkter från biblioteken. Det är också bra för BTJ att kunna påverka – folkbibliotekens perspektiv skiljer sig från övriga librisbibliotek. Om användargruppen inte fanns skulle det istället vara vissa bibliotek som lyckades göra sina röster hörda.

Katja tyckte det var ett bra diskussionsforum och att det är en bra grupp att bolla frågor med. Hon får input som hon kan ta med till utvecklarna. Katja hoppades att deltagarna sprider information vidare i olika nätverk.

Jörgen menade att det mesta redan har sagts och höll med Sara om vikten att ha med folkbibliotek. Han brukar ta upp våra diskussioner både på Västerås bibliotek och i deras regionsamarbete.

Eva-Lisa tyckte att man kan se på nyttan på olika nivåer. För hennes personliga del är ett deltagande givande med intressanta diskussioner. För biblioteket är det viktigt att kunna utöva inflytande på KB. Det fungerar bra att t.ex. kunna ge feedback till Carin Anell om Metadatabyrån. Det fungerar sämre i stora frågor som utveckling av Libris sök. Det borde vara möjligt att kunna påverka mer och att delta mer i KB:s arbete med utveckling. Eva-Lisa sprider information i olika nätverk.

Daniel menade att användargruppen var ett bra diskussionsforum med deltagare från olika typer av bibliotek. Det är bra både för KB och för biblioteken.

Harriet tyckte att det är viktigt både för biblioteken och för KB att kunna diskutera frågor.

5. Libris sök

Eva-Lisa hade läst den förstudie som KB gjort om ersättning av Libris webbsök och undrade varför denna inte publicerats externt. Miriam berättade att det snart kommer mer information om aktiviteten och planerna framåt. Förstudierapporten var avsedd som ett internt arbetsdokument. Det har inte anpassats för att fungera som extern kommunikation och är heller inte tillgänglighetsanpassat (vilket krävs för publicering). Det är dock både offentligt och diariefört, och därmed tillgängligt genom KB:s registratur. Eva-Lisa menade att rapporten innehåller intressant information och att det hade varit givande att diskutera den i denna gruppering. Harriet kommer nu att skicka ut förstudien till användargruppen.

Miriam informerade om planerna framöver. Ett direktiv ska skrivas. En betaversion av Libris sök är tänkt att driftsättas under våren. Libris webbsök kommer att finnas kvar tills nya Libris sök har full funktionalitet, och att tjänster som bygger på dagens webbsök (t. ex. fjärlån) knutits till det nya söksystemet.

Eva-Lisa undrade hur dialogen med biblioteken ska ske. Vore det inte bra att skicka en enkät till biblioteken som organisationer? Miriam trodde att arbete med fokusgrupper var en bättre idé. Eva-Lisa föreslog då att användargruppen skulle fungera som en fokusgrupp. Miriam tyckte det var en bra idé. Förutom användargruppen kommer det också att behövas andra, mer specialiserade fokusgrupper.

Pär undrade om KB övervägt att ta en befintlig open source-sökportal och utveckla den för BIBFRAME. Det hade kunnat vara till hjälp för andra bibliotek och bidragit till en rörelse från MARC. Miriam svarade att eftersom ingen annan söktjänst bygger på länkade data och KB:s produktionsformat har man beslutat att utveckla själv. Koden kommer dock att vara tillgänglig för alla som vill använda den.

6. CXZ

Katja informerade om status för utveckling av ny funktionalitet för cxz-utskick. Cxz blir integrerat i Libris katalogisering, troligen i Katalogvården. Cxz används för olika ändamål:

- Utskick vid ändringar som ska meddelas bibliotek med bestånd. Detta är tänkt att göras automatiskt
- Manuella meddelanden av olika slag till andra bibliotek.
- Manuella meddelanden om flytt av bestånd

Från sin profil i katalogiseringsverktyget kommer man att kunna prenumerera på olika typer av ändringar, t.ex. endast ändringar om SAB-klassifikation.

Automatiska meddelanden är tänkta att skickas ut en gång per dag, efter arbetsdagens slut.

Det pågår en diskussion om Cxz skulle kunna komma igång vid nästa release, men att den gamla lösningen skulle existera parallellt. Det är svårt att testa Cxz i testmiljön då det inte pågår katalogisering där.

Eva-Lisa föreslog att releasen skulle senareläggas. Ingrid påpekade att det blir två stora förändringar som ska förklaras samtidigt (cxz och verk).

7. Ändrad praxis för föredragna titlar i icke-latinsk skrift

Liv informerade om ny praxis för föredragna titlar för icke-latinsk skrift.

Ändringen går ut på att komplettera den föredragna titeln för verket som anges i romaniserad form med originalskrift när detta är möjligt. Möjligheten att söka på titlar i originalskrift kommer att vara till stor nytta för användarna och kommer dessutom att underlätta framtida verksutbrytning. Detta gäller främst när en föredragen titel i originalskrift redan finns angiven i beskrivningen eller när den är lätt att fastställa. I dessa fall kan man få hjälp att romanisera titeln av funktionen för automatiserad romanisering.

Frågan har tidigare tagits upp på Katalogiseringsmöte samt Bibliografiska rådet, som båda är interna forum på KB. Se anvisningar för ny praxis i bilaga 1.

8. Referensgrupp för katalogisering

Liv och Katarina informerade om att Referensgruppen för Katalogisering nu har skapats. Den består av Liv och Katarina samt:

- Karin Albinsson, MTM
- Katarina Chorell, Uppsala UB
- Stella Chriath, Uppsala stadsbibliotek
- Daniel Flood, KB
- Pär Johansson, MTB
- Jessika Leman, Handelshögskolan
- Mikael Lindgren, Lunds UB
- Marcus Nölgren, Göteborgs UB
- Henrik Wallheim, Linköpings UB

Ett krav som ställts var att de skulle ha tid att arbeta med frågor och att de antingen redan hade kunskap om frågorna eller var villiga att lära sig.

9. Verk

Katarina informerade om hur introduktion av verk (för skönlitteratur på svenska) i Libris är tänkt att fungera, någon vecka efter releasen 29 november. Till att börja med är det endast katalogisatorer på KB och medlemmar i Referensgrupp för katalogisering som kommer att bryta ut/skapa verksbeskrivningar. Om det är lätt att avgöra vilket utbrutet verk en instans ska länkas till får man göra det. Känner man sig osäker går det bra att precis som tidigare beskriva verket som ett lokalt verk. Dessa lokala verk kommer senare att hanteras maskinellt.

Utöver detta kommer alla att kunna lägga till och ändra klassifikation, ämnesord och genre/form i verken på samma sätt som idag. Viktigt då är att den uppdaterade informationen gäller alla de instanser som är knutna till verket.

Eva-Lisa tyckte att det var mycket information för katalogisatorerna att ta till sig i samband med releasen 29/11. Miriam höll med, men pekade på att det för de allra flesta kommer att gå att katalogisera precis som förut, och att detta också är vad som rekommenderas. Det är svårt att testa fullt ut utan att gå i produktion, och även svårt att kommunicera utan att kunna peka på några verksposter i systemet. KB har därför valt denna försiktiga och stegvisa driftsättningsprocess. Katarina kompletterade med att KB tagit till sig återkopplingen från testerna för att utforma en bra och säker modell för verkkatalogisering så här i början.

Är man osäker på en ändring, eller om man vill anmäla ett utbrutet verk som ser konstigt ut (och sådana kommer att förekomma!), får man gärna höra av sig till KB:s katalogsupport (katalogsupport@kb.se). Märk mailet VERK.

Jörgen undrade om det fortfarande var möjligt att träna i testdatabasen, om man har tillgång till denna. Miriam tyckte det var ett bra förslag som vi kan framföra. För närvarande finns dock ingen dedicerad testdatabas, utan det finns risk att andra uppdateringar gjort att data i testdatabasen ser egendomlig ut.

Ingrid menade att den här modellen för utrullning av verk var klok. Det kunde lätt ha blivit kaos annars.

10. Förändringar i export i samband med verksutbrytning

Katja var intresserad av bibliotekens synpunkter på hur verksutbrytningen som ju genererar förändring i katalogposter ska exporteras. Kan KB låta bli att exportera? Är det bättre att exportera i mindre omgångar? Det rör sig om cirka 135 000 instanser totalt, men olika för olika bibliotek, beroende på vilka bestånd man har.

Sara rapporterade att de får problem i Bookit när det blir stora exporter. Onödigt många poster fastnar i avvisningsfilter och måste hanteras manuellt. Sara har varit i kontakt med Axiell, som svarar att detta orsakas av en bugg i Book-it. Deras specialister ska kika på om det går att "hantera posterna som förmodligen kommer att hamna i avvisningen i stor utsträckning på ett rationellt sätt." Hon föreslog att KB tar kontakt med Axiell eftersom många folkbibliotek har Bookit. Det är viktigt att Axiell förstår omfattningen av exporterna.

Pär berättade att Musik- och teaterbiblioteket behöver få veta i god tid eftersom de har en extern server som kräver sådan information.

Eva-Lisa trodde det var bäst med en lagom mängd åt gången.

SAB-klassifikation diskuterades. Olika SAB-koder kommer att samlas i verket och sedan exporteras till biblioteken. Harriet och Olof har försökt minska antalet SAB-koder och kan kanske minska ännu mer om det blir problematiskt. Det har varit svårt att vara säker på att inte ta bort något som bibliotek vill ha kvar. En del kommer att behöva städas manuellt.

Information om ökade exporten kommer att skickas ut till biblioteken.

11. Övriga frågor

- **Metadataseminarium**

Eva-Lisa undrade om när seminariet som utlovats om e-plikt och metadata blir av. Hon undrade även vad som hänt sedan vårt [möte om e-plikt mm 26 maj](#). Miriam svarade att Katja och en kollega kartlagt metadataflödena och gjort en KB-intern genomlysning. Eva-Lisa uttryckte önskemål om att en del e-pliktsmaterial skulle rensas bort från Libris. Hon hänvisade till en rapport från Lunds universitetsbibliotek som byggde på enkäter till Librisbiblioteken.

Ett webinarium planeras till februari 2024. Det kommer att kunna ses i efterhand. KB planerar att skicka ut information om webinariet under december. Det kommer att finnas möjlighet att skicka in frågor i förväg.

- **Föredragen titel vid flerbandsverk**

Fråga från Ingrid om föredragen titel vid flerbandsverk (även på originalspråk) som ofta missas. Olof svarade att han har tagit upp det på katalogmöte för KB:s katalogisatörer. Men den stora frågan är hur nya rutiner förmedlas utåt till Libriskollektivet. Verkar som om många har missat [nya anvisningar i Metadatabyrån](#).

Minnesanteckningar:

Harriet Aagaard, sammankallande

Bilaga 1

Föredragen titel för verk i originalskrift

Föredragen titel för verket

För allmänna anvisningar, se [Verk och uttryck, Föredragen titel för verket](#).

RDA 6.2.2.7: Om titeln på ett verk återfinns i en skriftart som skiljer sig från den skriftart som föredras av den katalogiserande instansen, translitterera titeln enligt ett schema som föredras av den katalogiserande instansen.

Librispraxis: Romanisera titeln enligt [Libris romaniseringspraxis](#). Komplettera gärna med titeln i originalskrift enligt [RDA 6.2.3.4](#).

EXEMPEL

Instans av verk / Verk / Har titel / Titel / Huvudtitel: Khawātir mansīyah wa-dhikrīyāt fī maḥaṭṭāt al-manāfi

Verkets titel i resursen: خواطر منسية وذكریات في محطات المنافی

EXEMPEL

The screenshot shows a library catalog interface with the following elements:

- INSTANS AV**: A sidebar on the left.
- Text:** A dropdown menu showing **VERKSTYP** with the selected option **- Text**.
- HAR TITEL**: A section with a question mark icon, a plus icon, and a trash icon.
- Titel:** A section with a plus icon, a trash icon, and a menu icon.
- HUVUDTITEL**: A section with a plus icon, a trash icon, and a menu icon.
- Title Entry 1:** **Khawātir mansīyah wa-dhikrīyāt fī maḥaṭṭāt al-manāfi** with a green tag **Arabiska • ALA-LC** and a trash icon.
- Title Entry 2:** **خواطر منسية وذكریات في محطات المنافی** with a green tag **Arabiska** and a trash icon.